

Latweefchu Uwises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones stann un nowehleschanu.

Nr. 14. Zettortdeenâ 7tâ Aprila 1827.

No N i h g e s.

Tanni 26tâ Bewrara pulksten 7 wakkara eeffsch Widsemmes dauds weetahm sibbini irr redseti, arridsan stiprs pehrkohns dsirdehts tappis. — Zaur neapdohmibu ar eedegguschu skallu dauds uggungrehki atkal zehluschees. Tâ weena kalpone sawas salmu ziffas lihds ar istabu aisdedsinaja; tâ weens fainneeka dehls ar skallu kambari eegahje un sawa tehwa mahjas ar wiffahm leetahm un lohpeem fadedsinaja; tâ weens kalps muischas eefalurijê skallu=ohgles us salmeem lifke frist, un jumts ar wiffas kohfufeenas ugguni aisgahje; tâ weens kalps eeffsch weena muischas rijes kambarina, fur kamepu kuhli gulleja, sawu nasi, kas tam bij iskrittis, ar skallu usmekleja, un padarrija zaur to uggungrehku neween ar skahdi no 2000 rubuleem, bet arridsan weens zilweks, kas rijê gulleja, fadegge.

G r e h k u = b e h r e s.

Semneeks dserr — dauds dserr — wiffur dserr; to tas gudris mahzitais, kas no semneeku jeb latweefchu wainahm raksta, ittin jauki is-teizis irr; bet tomehr weenu leetu wehl aismirfîs; prohti, ka arridsan grehku=behres dserr. Tahs gan buhtu ihsti dserramas behres, tâ dohmaju, kad grehkus warretu kâ raktin aprakt, un taisniba jeb nenoseedsiba ween dsihwa paliktu, bet labbi tomehr nesaprattu, kad man no grehku-behrehm sahze teift. Es luhdsu, lai to gaischaki stahsta, bet kahdas schauschallas usgahje man dsirdejuscham, kas grehku=behres irr! Klau-

fajtees un drebbeet! — Kahdâ Kursemmes mallâ — fur? negribbu teift — wehl tas paganifks eeraddums irr, ka Deewgalbneeki, no basnizas pahrgahjuschi tuhliht mahjas sahk dsih-res turreht, deht ta, ka mahzitais teem grehkus peedewis, un ka nu wiffi grehki kâ mirruschi un aprakti irr. Winni neturr gohdigu maltiti kohpâ, un pehz, Deewu luhds un grahmatâs lassa, ne; winni grehku=behres dserr, un tâ dserr, ka jau pirindeenâ no tahm mahjahm, fur laudis pee Deewa galdu bijuschu, tu welti us darbineeku jeb leezineeku gaidisi. Wibram darbs; tam grehku=behres jadserr.

At! tu leelais tumfchums un bes gohds! ta sawu es noskummis, kad jelle tu atstahfi no mannas mihlas tehwa=semmes? un tâ sawzis, es wehl stipraki apnehmohs, neapnizzis strah-dah un publetees, ka zaur skohlahm un mahzi-bahm wiffas paganifkas atleekas jo deenas jo wairak isjustu, un Kursemmes=laudis ne ween pehz wahrda, bet pateesiba arri fristigi un gohda=laudis taptu.

— 3.

Latweefchu tauta.

(Sesta isteiffchana.)

5) Latweetis kahrigs buhdams, us few ween dohma, un ne behda par to, kas wiffeem par labbu. Schi waina irr tam lihds ar zit-teem nemahziteem prasteem laudim. Tahds darbs, tahda eetaiffchana un buhschana fur winnam pascham un tudal us weetâs ne rohnahs skaidri redsams labbums, tas scham ne

mas ne gribbahs un ne patihk; tē wīnsch bes zetas pawehleschanas ne ko ne dohd ne strahda. It kà wiinna mahjas sawrup stahw, weentullas un atschkirtas no zittahm, tapat arri wiinna prahts preeksch few ween gahda, un par zitteem ne ko ne rauga, neba wehl us preekschdeenahm par nahkamahm ziltim. „Rad tikkai man! woi „tad man tas buhs! manna laika deewsgan! „kas man kaisch par zitteem!“ tas irr Latweefcha pirmais wahrds, kad wiinnu usrunna, lai palihds scho jeb to labbu wajjadfigu leetu eetaisfih un eegrohsfih, kas us preekschu wisseem labbi buhs, lai buhtu kahda buhdama un jebfchu deewsfim kahda teizama. Kur wehl leeli meschi muhsu semmē, tur irr brihnums redseht, kà ne-jehdsigi un it grehzigi muhsu laudis ar kohkeem un mescheem dsihwo, un kà meschus kehfi un pohsta kad sawa walka irr. Rad tam fakka: ka meschi jataup un ka jauni meschi audsejami preeksch pehznahkameem, tad par to pasmeijahs; zehrt un lihsh bes simas, un apfappa to wiss-brangaku balka kohku garram eedams, tikkai sawa zirwja sohbus pamehginadams. Ne semneeks patš labpraht dehsti un dahrsus eetaisa un kohp, ne wīnsch taupa zitta dehstijumu, bet pohsta, samaita un apgahna, ko-zitti kahda labbuna dehl woi jaukuma un lustes pehz ustaisijusch, liktusch un dehstijusch: kà kohki gar leelzetteem, werstu stabbi un rohbescha sihmes; lustes meschinds un dahrsds benkes, treppes, raksti kas tahpeləs uswilkti, woi kahds gohda-stabbds schuhpuli x., un wiffas tahdas leetas, kas prahtigeem un mahziteem lohti patihk; un ja tur kahds dselša gabbals klaht, pehz to tad tihko kà lapša pehz putneem. Kur ween kahdu strasda jeb zitta putnina ligdu kohkds eerauga, tur pehz to kahpele, un ne zihrukhts semmē warr sawas-ohlites un behrnus isglahbt no semneeka behrnu naggeem, kas tam bes schehlastibas wissu perrekli pohsta, un ne kad wezzaki tohs isbahrs par to, nei pamahzihs. Strehlneeki sawa walka buhdami ne sim, kas tas irr: meschu putnu audsinaht, bet schauj un kauj sawai luster arri aisleegta perrejama (nahrstes) laika, beidsamu putni, ir paschas mahrites no ohlahm (pauteem). No kahdahm jaunahm leetahm un eerohtscheem

pee semmes strahdaschanas jeb kulschanas, no nabbagu schkirsteem, lasaretteem, daktareem, pagasta skohlahm, ehrgeltem zc. semneeks wehl ne ko ne gribb simaht; kur tahdu leetu wehl naw, un to gribb eetaisfih, un kauschu padohmu un paligu prassa, tur muhsu semmes laudis tudal prettim, kas jaunu buhschanu pawiffam ne gribb un eenihd, bet to waino un smahd, un ar warru gribb pee aprastas wezzas buhschanas palikt, kaut arri azzim redsoht sliftaka un teem gruhaka buhtu. Zittas muishas, kur kungi bij eetaisijusch, ka rijas par deenu buhs labbibu kult un strahdaht, ir lifke fewischus smaggus kullamus rultus pehz to ustaisfih, dohdadami laudim kahdu atweegloschanu zaur to darriht, tur laudis ar reebchanu to gan darrija kahdu laiku, bet ne zik ilgi; tad luhdse, un atmette rultus, un puhlejahs wehl zauru nakti ar saweem sprigguleem. Latweets wehstu kahrigs buhdams gan lohti eemihk ko jaunu dsirddeht, kas notizzis, ko runna, kà zittur darra un eet, un labpraht klausa, kad tam to stahsta — bet mahzibu no tam ne nemmahs, ne jaunu buhschanu pakka taifih, pahrleetu zeenidams wezzas tehwtuehww eeraschas, lai nu buhtu kuhtriba (kà zitti dohma), woi ka teem ne tizz ir ne ustizzahs, kas to jaunu leetu gribb eezelt. Pee-minni tikkai, kahda raise bij, kamehr to jaunu dsesimugrahmatu daschas draudses peenehme! ir paschas likkumugrahmatas lihds ar wissu jaunu brihwestibas buhschanu. Wiffas tahdas leetas Latweescham eefahkumà ar warru usspeeschamas, kamehr par ilgu laiku ar tahm jaw aprad-dis, to labbumu atsiht un meerà dohdahs.

(Turplittam wairak)

Praktiga mahziba.

Warr dauds istehreht pilniba,
Warr arri peetikf masuma.
Rad labba laika noleezi,
Tad gruhata laika peetikfi.
Ko jauniba tu sakrahfi,
To wezzuma atraddifi.

1.

Wehtra un juhra.

Klau! wehtra kanz breefnigâ warrâ;
Nè! brijnumus aukas spehls darra;
Un juhra bangu bangâs ween krahz,
Laiwas dragga woi dibbeni mahz.

Es sinnu wehtru wehl bahrgaku,
Es sinnu juhru dauds dſittaku.

Kas iſteiz, no kurrenes wehtra ſchi nahſt,
Kas man ſcho juhru rahdiht mahſt?

2.

Mahkonni un leetus.

Klau! ruhkdami pehrkoni ſtaiga,
Zew paſſehpi no faulites waiga,
Un leetus ſtraumês gahſtamees brahſch,
Pluhdas leijsâs un pakalnês gahſch.

Es sinnu mahkonu tumſchaku,
Es sinnu leetu wehl ſmaggaku.

Kas mahkonu melnu man parahdiht mahſt?
Zeb kad ſchahds leetus gahſtees ſahl?

3.

Kalns un wilni.

Keels klinſchu Kalns iſzettahs juhra,
Pee ta, ka pee zeetaka muhra
Simts gaddus wilni dauſitees warr,
Kalnam ploſſotees ſſahdi ne darr.

Es sinnu Kalnu jo ſſipraku,

Kas wilnês turrahs us muhſchibu.

Kas iſteiz to Kalnu, ko wilni gan ſedſ,
Det to ne muhſcham kuſtamees redſ?

4.

Debbes ſpishdeli.

Nè! faulet jeb ſwaigsnehm kahds ſpohſchums!
Zahm ihſteni debbefigs kohſchums.

Zu dohma, gaisina winnahm ween irr?

Dſihwes tumſibu winnas ween ſchſire?

Es sinnu ſwaigsnites ſpohſchakâs,

Kas aibdfenn dſihwibas=tumſibas.

Kam mirdſina dſihwojohſt ſwaigsnites ſchihſ?

Kas man tahs mihlas parahdiht?

Us pawehleſchannu tahs Keiſeriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts u. t. j. pr.,
tohp no Santes pagasta teefas wiſſi tee, kam kahdas
taiſnas praſſiſchanas pee Santes ſaimneeka Kupſche
Fritz buhtu, kas no ſawahm mahjahm iſlikts, aizinati,
lai pee ſchihſ pagasta teefas lihds 23ſchu Aprila meh-
neſcha deenu ſchi gadda teizahs. Santes pagasta teefa
29tâ Merza 1827. 2

Santing Anſs, pagasta teefas wezzakais.

Sternberg, pagasta teefas ſſrihweris.

* * *

Us pawehleſchannu tahs Keiſeriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts u. t. j. pr.,
tohp no Santes pagasta teefas wiſſi tee, kam kahdas
taiſnas praſſiſchanas pee Santes ſaimneeka maſa Rippe
Fritz buhtu, kas no ſawahm mahjahm iſlikts, aizinati,
lai pee ſchihſ pagasta teefas lihds 23ſchu Aprila meh-
neſcha deenu ſchi gadda teizahs. Santes pagasta teefa
24tâ Merza 1827. 2

† † † Santing Anſs, pagasta teefas wezzakais.

Sternberg, pagasta teefas ſſrihweris.

* * *

Us pawehleſchannu tahs Keiſeriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts u. t. j. pr.,
tohp no Lindes pagasta teefas wiſſi tee, kam taiſnas
parradu mekleſchanas pee ta lihds ſcho laiku bijuſchu
Dirſgalles baſnizas kunga muſſiſchas ſaimneeku Schlaun-
nes Anſi buhtu, kas neſpehziſas dehl ſawas mahjas
jo prohjam wairſ waldiht ne warreis, un ſawu at-
leekamu mantu, pehz noſchfirta mahjas inventariuma
par atlihdsinaſchannu ſawu parradu teefai nodewis,
zaur ſcho uſſaukſchannu aizinati, lai ar ſawahm pate-
ſſigahm parradu praſſiſchannahm, woi paſchi jeb zaur
teefas geldigeem weetneekem un klahtſahwejem, fur
tahdi irr wehleti ur waijadſigi, diweju mehneſchu
ſtarpâ no tahs ſcheit appaſſch rakſtitas deenas, taſ
irr: lihds 18tu deenu ta nahkoſcha Meija mehneſcha
ſchi 1827ta gadda, kas par to weenigu un iſſlehdſam
terminu nolikta irr, pee ſchihſ teefas peeteizahs un
ſagaiba to ſpreedunnir pehz liſſumeem; ar to wehra
leekamu ſinnu, ka tee, kas ſchinni nolikta laika ne
buhſ peeteikufchees, pehz wairſ-ne taps dſirfeti.

Lindes pagasta teefa 18tâ Merza 1827. 2

(S. W.) J. Iggen, pagasta wezzakais.

(Nr. 44.) W. Wannag, pagasta teefas ſſrihweris.

ta apmett swahrkus, un tik ar weeneem sekkem
 kahjas, ta eet us frohgu. Zè gan jau atraddusi
 durwis zeetas, ta eet us zütahm mahjahm pee
 weenas wezzas gaspafchas, un gauschi luhds, lai
 dohdam weenu glahsiti brandwihna. Schi jau
 tai atsakka, ka tahdâ fallâ tai brandwihns ne-
 isdohsees par labbu, un leedsahs gamma ilgi,
 bet newarredama winnu attrattitees ta beidsot
 tai eedohd weenu malku. Zo dabbutsi, ta
 wellahs par sneega kuppeneem us mahjahm,
 bet lihds frohga dahrsa warsteleem tik nonahkusi,
 ta, no falla pahraemta, pakriht un ir paleef
 us weetu gullam lihds paschu gaisimu. — Par
 to nakti divi jaunekli garram braukdami to gamma
 eerauga, bet ka kapfehds un basuiza no tahs
 weetas tahlu naw, schee baidahs peeturreht un
 apraudsht, un brauz steigshus us mahjahm.
 Ur masu gaisiniu eet weens kurneeks us frohgu
 un atrohdt to wehl us sneegu. Schis to atsinuis
 noteff us tahm tuwu mahjahm, un peesakka
 fainneekam un behrneem, kas ar mahiti notizzis.
 Wissi nu teff klacht, uszell winnu, nonefs
 namnâ, fahl tudak tahs meefas stipri berst ar
 sneegu. Wehl warrejuschu manniht, ka dsih-
 wiba wehl ne bija gluschi isdsiffusi, bet kahjas,
 elkoni un rohkas bija leddu weenâ gabbalâ fa-
 falluschu, un pehz stundas laiku ta bija pagal-
 lam. — Zâ nobeidse tanu stiprâ fallâ muhsü
 zeemâ weena fainneeze, kas scheem reis tik labbi
 dsihwoja, un launu eeraddumu sawaldiht ne-
 warreja, 50 gaddus tik wezza, sawam fainnee-
 kam un behrneem par neisterzamu apbehdina-
 schamu. — Pateefi —

Zas lahstis us launeem darbeem muhscham gull,
 Ra teem jo turplikkam tik kama ween jadsendinal

Bet pee schahs paschas fainneezes brahli
 mehds redsam jaunu firdi, jaunu tikkumu! Deews
 tam peeweddis weenu lohti labbu un prahstigu
 fainneezi, kurrâi tas daschus gaddus zaur leelu
 dschrummu leelus firdsehstus, nemeeru un truh-
 kumu pascham kâ behrneem padarrija. Zâ tai
 bija weenai paschai wissus behrnus un mahjas
 jaapfokhp un jaapghda. Wissu tahdu leelu ne-

launi ta zeete un panesse ar itt fristigu lehnprah-
 tibü. Neweens newarreja ne ar labbu ne ar
 launu to wairs sawaldiht, un dauds wairs ne-
 truhke un winsch buhtu gluschi ahrprahstigs tap-
 pis, kâ tas pee stipreem brandwihna dschrejeem
 gamma pasaulê redsans irr. Bet weenâ deenâ,
 itt kâ no pascha Deewa ar labbu apdohmu ap-
 dahwinahs, winsch zeeti apnehmahs, dschrummu
 atstahdt un itt nekahdu brandwihnu wairs muttê
 ne nemt. Jau, gohds Deewam! 8 gaddi irr,
 ka winsch pascham par gohdu un wissadu labbu
 isdohschanu, sawai labbai fainneezei par leelu
 preeku sawu wahrdu zeeti turrejis. Nu tohp
 mahjas, sweija, un wissi darbi labbi apfokhpti,
 un preeks irr redseht, ka behrni neween labbi ap-
 gehrbti, bet ir zaur mahtes mahzibu wissi labbi
 grahamatâs wissâs bes kahdas atdurschanas las-
 sht warr, un ir muhsu latweeschu Uwisches ik-
 neddetas ar preeku fagaïda. Teesa gamma irr, kâ

Ziktru launu eeraddumu
 Labâ apdohmâ mehrdina!

B — t.

Stiprakam grees zellu!

Pagahjuschá Webruara mehnesi dewahs Wid-
 semmê, Testama pagastâ, wihrs un puifis us
 meschu, malku zirft un usgahje lahzi midse.
 Wihrs taifahs winnu nofist. Gan puifis winnu
 apfauz, gan luhds, lai swehram ne eet wirsü;
 tas tomehr par to ne behda un well winnam ar
 zirwi, bet aisdnem tikkai faklu. Lahzis lezz
 augscham, friht kaitinatajam wirsü, nogahsch
 winnu pee semmes. Puifis peelegg, well ne-
 gantam ar zirwi. Zas nu laisch to wihru wal-
 lam, bet sakerr nabbaga puifi ar preekschah-
 jahm un sweesch winnu prett kohku, ka tam
 elkona-kauls pahrluhst. Na lahzis wihram
 atkal wirsü. Puifis teff us zeemu, atfauz divi
 firdigus wihrus paligâ. Schee, nahdami,
 atrohdt to melainigu jaw saplohsitu. Lihki no-
 glabbajuschu, dohdahs tee ar fainneem lahscham
 pakkal. Schis turrahs prestin, eeplohf wee-
 nam flauni, ohtram kammeefi, un buhtu abbuss